

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Institutionspolitisk kontor II
Att.: fuldmægtig Hanne Traberg
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K
E-Mail: is-ik2.post@uvm.dk

Fra ministeren
Til

	Svarudkast
	Til videre foranst.
	Til orientering
	Svarfrist:
	Kvit. svar fra M.S.

ad. 12170 d. 9/12-04 M.S. CT

København, 2. december 2004

Vedr. j.nr. 2004-3322-3

Høring over udkast til forslag til lov om friskoler og private grundskoler m.v. (skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer, lærere og tilsynsførende, herunder om danskundskaber, samt tilsyn m.v.)

Tak for den fremsendte høring.
Vi har følgende bemærkninger til forslaget:

Vi foreslår, af hensyn til afklaring af begreber og almindelig tydeliggørelse, at lovens navn ændres til **Lov om Frie grundskoler (private skoler)**, og som følge heraf at teksten konsekvent anvender denne benævnelse.

Der bør generelt foretages en kritisk sproglig bearbejdning af forslaget, bl.a. er formuleringerne i § 1 "... , der stemmer med" og "... hvilke børn de vil have..." uheldige. For så vidt angår § 1 stk. 1 foreslår vi følgende formulering:
Frie grundskoler (private skoler) kan inden for rammerne af loven give undervisning, der stemmer med skolens overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit hvilke elever der kan optages.

Vi er meget tilfredse med, at forslaget i § 1 lovfæster skolernes grundlæggende frihed m.h.t. at give undervisning efter egen overbevisning. Vi noterer os endvidere med tilfredshed at ordlyden i § 1 stk. 2 4 pkt. : "respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder" afspejler et uddannelsessyn, som er i overensstemmelse med artikel 29 1b i FN's Konvention om Barnets Rettigheder.

FRIE GRUNDSKOLERS FÆLLESRÅD

Vi er betænkelige ved kravet om at skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, som beskrevet i § 6 a, idet vi forudser at sektorens ønske om at medvirke til integration og internationalisering af uddannelsen ved eksempelvis at anvende lærerkræfter med anden etnisk oprindelse end dansk, og udenlandske gæstelærere, vil blive begrænset.

Vi finder en præcisering af krav til det eksterne tilsyn relevant, bl.a. vedr. sprogkundskaber og habilitet og vi kan tilslutte os at der fordres en vis faglig og pædagogisk indsigt for at bestride dette hverv, men vi finder det problematisk såfremt der bliver tale om en egentlig professionalisering af dette tilsyn. I overensstemmelse hermed skal vi foreslå følgende formulering af § 9 stk. 3, første pkt.:

1) forpligter sig til at holde sig ajour med folkeskolens faglige niveau og med den almene dannelse, der foregår i den danske folkeskole.

Vi noterer os med tilfredshed at lovforslaget fastlægger en honorering for varetagelse af tilsynsopgaven, men vi vil foreslå at det bliver frivilligt om den enkelte skole ønsker at benytte denne mulighed.

Med venlig hilsen

Per Kristensen, formand

Vedlagt:
Høringsbemærkninger fra Foreningen af Kristne Friskoler

Foreningen af
Kristne
Friskoler

03.12.04.

Frie Grundskolers Fællesråd
Ny Kongensgade 10,1.
1472 København K

Vedr. Forslag til Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Vi takker for fremsendte lovforslag.

Vi vil gerne indledningsvis betone, at vi er grundlæggende positive over for de foreslåede ændringer i lovforslaget. Det gælder især

- Indsættelse af et nyt stk. 1, som præciserer det grundlæggende vilkår for frie grundskoler
- Bevarelse af forældrekredeens tilsyn (§ 9 stk. 1)
- Bevarelse af det forældrevalgte tilsyn (§ 9 stk. 2)
- Friheden til selv at definere delmål og slutmål (§ 1a stk. 2)
- Friheden til selv at vælge evalueringsform (§ 1b + bemærkninger)
- Den pædagogiske frihed omkring de enkelte fag i fagrækken (Bemærkninger til § 1a)

Ovenstående "pinde" bekræfter for os, at der er en grundlæggende forståelse for de frie grundskolers forudsætning og berettigelse. Det vil vi gerne fra Foreningen af kristne Friskoler kvittere for.

Ændringsforslagene til loven går som forventet på tilsynssiden med bestemmelser for skolens faglige indhold, men tager i forhold til tidligere i højere grad "hele skolens virke" for sig.

De kristne friskoler har generelt lagt stor vægt på skolens faglige indhold. Der hvor vi først og fremmest gør en forskel til folkeskolen er en klart defineret kristen grundholdning indeholdende et markeret syn for, at forældrenes ret og forpligtelse er vital omkring opdragelse og undervisning. Vi vil dog gerne understrege, at vort medmenneskesyn klart indebærer, at forældrenes ret ikke er en fri dispositionsret over barnet, men en forpligtelse til at opdrage barnet til selvstændighed, som betyder både indre frihed og frihed på det social-politiske plan.

Tillad os at fremføre et behov for at understrege disse ting efter et par år, hvor de kristne friskoler har været mediestof, en enkelt skole har været under yderligere tilsyn og 4 skoler haft det, som lovforslaget kalder "et målrettet tilsyn". Disse tilsyn er ikke alle afsluttede p.t.

En væsentlig del af en sag, når den ryger i medierne, er sproget, som bruges, når sagen omtales. Det kan bruges til at få sager til at se bedre ud eller værre ud, end de er. En sag kan fortæges ved at give den negativ omtale eller bruge ord, som er negativt ladet. Det sker, når kristne friskoler beskrives som ekstreme, fundamentalistiske, lukkede, ekskluderende skoler. Vi har forståelse for, at man ikke fra politisk hold kan sidde den karakteristik overhørig, og derfor på nogle få af vore skoler med en anderledes pædagogik har aflagt tilsynsbesøg.

Den "gode historie" er stort set uinteressant for medierne, men vi har tillid til og har også konstateret, at vore synspunkter bliver hørt i både det politiske og ministerielle forum. I den forbindelse har Frie Grundskolers Fællesråd været en uvurderlig, saglig og loyal samarbejdspartner.

Generelt er de kristne friskoler fokuseret på det faglige indhold (fx er 2 skoler er placeret i den sidste "top 10"), hvad der sikkert har været medvirkende til, at mange af skolerne har fyldte klasser og fortsat mange henvendelser. Det indikerer så i øvrigt et anliggende for lovforslagets fokusering på det faglige, som vi tror falder sammen med et forældreønske.

Vi skal herefter kommentere enkelte forhold i lovforslaget:

Til 1.

Vi kunne foreslå følgende ordlyd til § 1 bliver overvejet:

Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) kan inden for rammerne af loven give og tilrettelægge undervisning, der er i overensstemmelse med skolens egen overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit, hvilke børn, der kan optages på skolen.

Begrundelse: lidt kortere form. Formuleringen "hvilke børn de vil have som elever" kan virke lidt selektiv. Der kan være en god begrundelse for at afvise en elevs optagelse, selv om skolen rent faktisk gerne vil have eleven.

Kommentarer til bemærkningerne: Bemærkningerne præciserer, at en skole ikke kan undlade at undervise i evolutionsteorien eller undlade seksualundervisning, selv om det vil være uforeneligt med skolens egen religiøse overbevisning.

De kristne friskoler underviser i evolutionsteorien, fordi den er anerkendt almenviden. Bemærkningerne opstiller desuden en forudsætning om undervisning i forskellige religiøse skabelsesberetninger. Vi er selvfølgelig tilfredse med, at lovforslagets bemærkninger præciserer, at de kristne friskoler kan fortælle Bibelens skabelsesberetning, hvad vi nu også altid har ment har ligget inden for vore legale rettigheder. Umiddelbart finder vi, at det må være tilstrækkeligt med de store religioners skabelseshistorie.

Mht. til seksualundervisning, så opfyldes dette krav på foreningens 36 medlemsskoler. Den obligatoriske integrerede seksualundervisning i folkeskolen var i sin tid en af grundene til, at de kristne friskoler blev oprettet. Vi var imod den *integrerede* seksualundervisning dvs. at seksualundervisning kunne gives af *alle* lærere i *alle* fag.

Men rent principielt rejser vi spørgsmålet, om kravet ikke afstedkommer et juridisk problem, da vi skønner, at det kan konflikte afgørelsen i Viking Kjeldsen sagen fra 1976. Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols dom i sagen vedrørende den obligatoriske integrerede seksualundervisning i folkeskolen havde en afgørende præmis for ikke at dømme Danmark, nemlig forældres mulighed for at flytte barnet til en statsstøttet privatskole, som svarede til forældrenes religiøse eller filosofiske overbevisning.

Den europæiske Menneskerettighedsdomstols argumentation var følgende:

"The Court consequently reaches the conclusion that the disputed legislation in itself in no way offends the applicants' religious and philosophical convictions to the extent forbidden by the second sentence of Article 2 of the Protocol (P1-2), interpreted in the light of its first sentence and of the whole of the Convention.

Besides, the Danish State preserves an important expedient for parents who, in the name of their creed or opinions, wish to dissociate their children from integrated sex education; it allows parents either to entrust their children to private schools, which are bound by less strict obligations and moreover heavily subsidised by the State (paragraphs 15, 18 and 34 above), or to educate them or have them educated at home, subject to suffering the undeniable sacrifices and inconveniences caused by recourse to one of those alternative solutions."

Til 3.

§ 1 stk. 2

Vi foreslår, at nedenstående "pinde", a-d, indholdsmæssigt overvejes i lovtæst eller bemærkninger:

Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke

- a) forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre
- b) udvikle og styrke elevernes respekt for det enkelte menneskes værdi
- c) udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende frihedsrettigheder og menneskerettighederne som de er udtrykt i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention
- d) udvikle respekt for nationale værdier og kulturer, herunder frisind, ligestilling mellem kønnene og forståelse for etniske og religiøse mindretal

Begrundelse: Vi vil gerne præcisere skolens identitetskabende faktor og kulturelle betydning i elevens personlige udvikling, sådan som forslaget § 1 stk. 2 lægger op til. I den forbindelse er EMRK, når de fungerer efter deres idé tungtvejende normer for det enkelte menneske. Vi ønsker med pind d) at give eleverne respekt for vigtigheden af medmenneskelige relationer, ikke mindst for de mest svagstillede i samfundet. Vi mener, at det er en flot paragraf, som foreslås i lovændringen, men ønsker med formuleringerne at understrege medmenneskelige hensyn og den klassiske forståelse af, at mennesket skal være frit i den udstrækning udlevelsen af denne frihed ikke indskrænker andres mulighed for at være frie.

Af historiske grunde nævnes de grundlæggende frihedsrettigheder først.

Henvisningen til EMRK mener vi nødvendig, fordi det er de konventioner, som er gjort til dansk lov i 1992 til forskel fra FN's menneskerettighedskonventioner.

Kommentarer til bemærkningerne: Ligestillingsproblematikken vægtes en del i bemærkningerne. Det fremgår, at der bl.a. er integrationspolitiske hensyn i ligestillingskravet.

I og med en platform for menneskerettighederne ligger der implicit retten til religionsfrihed. Dette kan i en religiøs sammenhæng betyde en religiøs begrundelse for en forskellig ansvars og opgavefordeling mellem kønnene.

Vi er helt enige i, at offentlige penge ikke skal gå til undervisning, der ikke er undervisning. Hvis ikke danskundervisningen på en skole er tilfredsstillende, så må den enten gøres tilfredsstillende eller også må det offentlige tilskud falde bort. Vi finder det imidlertid betænkeligt, hvis tilskuddet kan falde bort på grund af en religiøs eller kulturel referenceramme, med mindre det strider mod gældende dansk lov. For de kristne friskoler gælder et syn på totalt ligeværd mellem mand og kvinde. Vi hævder alligevel, at religionsfriheden er overordnet ligestillingsprincippet, når det drejer sig om, at enkelte kirkesamfund og religioner tildeler manden og kvinden forskellige funktioner i kirkelig/religiøs sammenhæng. Det har alene indflydelse på en intern kirkelig orden og ikke på en konfessionsbundet skoles kvalitet. Respekten for en skoles værdibasis er vigtig i et demokrati, hvad den nye § 1 også efter vor opfattelse præciserer. Vi så imidlertid gerne, at det enkelte barns rettigheder blev pointeret i bemærkningerne til loven. Det enkelte barn har ret til undervisning, uddannelse og frihed uanset køn. Barnet har ret til at få opfyldt såvel materielle som mentale behov.

Til 4

§ 1 a

Kommentar til bemærkningerne: Det fremgår af bemærkning til § 1a stk. 1, at der ikke er krav om, at folkeskolens obligatoriske fag og emner skal kunne identificeres på skolens skema ved navns nævnelse. Det anser vi for en vigtig passus.

Vi mener imidlertid, at denne frihed indskrænkes med følgende bemærkninger: "For at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, vil det være en forudsætning, at de slutmål, skolen fastsætter for sin undervisning, som minimum *står mål med de slutmål, der gælder for folkeskolens obligatoriske fag og emner*". (Fremhævelsen i kursiv vor). Dette gentages under bemærkningerne til § 1a stk. 3.

Den gode hensigt i første afsnit bør ikke indskrænke det rum af pædagogisk frihed, som netop har gjort de frie grundskoler til attraktive og spændende udviklingsmiljøer.

De nye undervisningsformer kræver ikke mindre beskrivelse og mindre styring, men en divergent plan i forhold til de mere traditionelle læseplaner. Dette kan en fri grundskole beskrive i delmål og slutmål. Det giver imidlertid ikke mening, hvis den frie grundskole alligevel skal ligge så tæt op ad folkeskolens fagrække, så folkeskolens trinmål og slutmål til enhver tid skal kunne lægges ned over den frie grundskoles undervisning jf. bemærkningernes krav om, at de skal være "beskrevet på en sådan måde og med et sådant indhold, at det sandsynliggøres, at de står mål med de slutmål, der er fastsat for folkeskolens undervisning."

Når det gælder folkeskolens obligatoriske emner:

- 1) Færdselslære,
- 2) sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab,
- 3) uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering

så savner vi bemærkningerne fra den nugældende tilsynsvejledning:

"Det har således altid været anset for en fri grundskoles ret at undlade at undervise i bestemte fag og emner, som anses for at stride imod skolens målsætning og det grundlag, som skolen er dannet på..." Vi vil gerne opfordre til, at de også indgår i bemærkningerne til nærværende lovforslag.

Til 7

§ 6 a

"Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale..."

Vi går ud fra, at ændringen ikke vil ramme udvekslingen af danske og udenlandske lærere eller ansættelse af udenlandske lærere til at varetage sprogundervisning. Fx har nogle få af vore skoler har haft stor glæde af engelsksprogede lærere til engelskundervisning. De kan imidlertid først bruge dansk efter en tid her i landet.

Til 8

§ 9 – Ved. Tilsyn

Kommentar til bemærkningerne: ud over de nuværende 3 former for tilsyn indføres et såkaldt "målrettet tilsyn". Dette tilsyn, som udføres af Undervisningsministeriet. Dette tilsyn kan foregå både anmeldt og uanmeldt og der kan ved sådanne tilsynsbesøg gennemføres test i udvalgte fag.

Vi kan ikke af teksten se, om test også kan ske ved uanmeldte tilsynsbesøg. I bekræftende fald, så mener vi, at det ikke er uden problemer at gennemføre uvarslede test. Nogle børn har en robusthed, som vil klare en sådan uvarslet test uden problemer, men vi ved af erfaring, at mange børn skal forberedes målrettet til test. Det vil forstyrre resultatet, hvis der gennemføres test uden eleverne har haft mulighed for at forberede sig på det.

Vi derfor anbefale, at test alene gennemføres ved anmeldte tilsynsbesøg.

Venlig hilsen

p.f.v.

Anne Marie Poulsen

J.NR: 812/2
DATO: 03/12/04

TLF: 6261 3013. FAX 6261 3911

Dansk Friskoleforening

FRISKOLERNES KONTOR. PRICES HAVEVEJ 11. 5600
FAABORG
E-MAIL: DF@friskoler.dk GIRO 828-2218

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K.

att. fuldmægtig Hanne Traberg

**Høring over udkast til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler mv.
(Skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer, lærere
og tilsynsførende, herunder om danskkundskaber samt tilsyn mv.)**

Dansk Friskoleforening anser bemærkningerne til lovforslaget som styrende for de foreslåede lovændringer. Lovbemærkningerne til dette forslag forekommer særdeles vidtgående, og i realiteten er selve lovteksten intetsigende, medmindre man med stort besvær har skabt sig et overblik over de tilknyttede bemærkninger, der endog forekommer tolkbare. På den baggrund kan vi ikke nære tiltro til, at denne lovgivning skulle øge skolernes retssikkerhed, som det postuleres i „Ad. 1. Præcisering af de frie grundskolers undervisningsmål”.

Baggrunden for lovforslaget har karakter af en redegørelse til Folketinget. Vi har vanskeligt ved at forholde os til denne politiske redegørelse, medmindre vi kan tillade os at karakterisere den som tendentiøs. Den synes alene udfærdiget for at begrunde et lovforslag, som ved en nuanceret redegørelse måtte synes overflødig. I denne forbindelse står vi meget undrende over for den karaktersammenligning (rangordning), som er indarbejdet. En sammenligning mellem hovedsagelig tosprogede skolers resultater holdt

op mod den samlede frie grundskole, viser samme tendens som i folkeskoler med stor overvægt af tosprogede elever. Hvorfor er denne sammenligning udeladt? På lignende måde forekommer det os bemærkelsesværdigt, at man i tabellen fremdrager skoler med L. Ron Hubbard studiemetoder for herigennem at synliggøre en markant forskel. Det bør for forståelsens skyld nok uddybes med, at der er tale om 3 skoler hvoraf kun de to har haft ca. 20 elever til prøve. – Elever, som i vidt omfang er kommet med betydelige indlæringsvanskeligheder fra andre skoler.

Den foreliggende anvendelse af karaktergennemsnit synliggør det betænkelige i at benytte karakterer under „Måltrettet tilsyn“, men det vækker i det hele taget forundring, når materialet i sin helhed skulle kunne begrunde behov for lovstramninger.

Dansk Friskoleforening har forstået, at den politiske stemning er for synliggørelse og stramninger. Foreningens hovedstyrelse finder det imidlertid uantageligt, at disse søges indført primært ved lovbemærkninger, som synes uden egentlige grænser og i realiteten lader friskolerne være retsløse i forhold til embedsværk og skiftende ministre.

Dansk Friskoleforenings hovedindvendinger vedrører 1) delmål, som ønskes indskrænket til kun at omfatte dansk, matematik og engelsk 2) undervisningsvejledninger som ønskes begrænset til overordnede og mere principielle beskrivelser, 3) tests som ønskes beskrevet alene som værktøj i undervisningen, 4) rimelige krav til den tilsynsførendes kompetencer eller nydefinerede tilsynsbestemmelser, 5) en rimelig frist for nye skolers beskrivelse af undervisning og mål.

Foreningen vil i det følgende prøve at redegøre nærmere for vore betænkeligheder i det hele taget.

Lovforslagets pkt. 1. Ny bestemmelse om skolernes frihed

Dansk Friskoleforening har intet at indvende mod tilføjelsen til lovens § 1, og vi føler det betryggende, når bemærkningerne under „1.1. Generelt“ udtrykker, *„at hensynet til skolernes ret til (at) udøve deres frihed skal indgå med stor vægt i tilsynet, når der skal træffes afgørelse om, hvorvidt en skole overholder en eller flere af lovens øvrige bestemmelser med øgede krav til skolernes undervisning...“*. Vi kan dog ikke tillægge denne bemærkning større vægt, når det i bemærkningerne „Til nr. 1“ fastslås, at skolerne i deres udøvelse af frihedsrettigheder ikke kan unddrage sig opfyldelsen af de forpligtelser, som påhviler dem i henhold til friskoleloven. Det præciseres oven i købet, at dette gælder

såvel handlinger som undladelser, selv om skolerne mener at kunne begrunde deres evt. manglende opfyldelse af loven med skolens grundholdning. Skolerne vil således ikke kunne undlade at undervise i Darwins udviklingslære, den humane biologi og seksualundervisning.

Det er med vilje, at vi sammenstiller disse to udsagn. Den positive bemærkning gøres nærmest indholdstom, når den naturlige og realistiske tolkning tilføjes, men tilbage står usikkerheden om, hvad tilføjelsen til loven egentlig betyder i praksis. Vi må umiddelbart tolke bestemmelsen i retning af, at en eventuel tvivl om lovopfyldelsen på de holdningsmæssige områder skal komme skolen til gode, mens ministeriet har hjemmel til at afgøre, om der i det hele taget forekommer nogen tvivl.

Lovforslagets pkt. 3. Udvidet bestemmelse om frihed og folkestyre

Dansk Friskoleforening og den samlede friskolebevægelse finder friskoleprincipperne karakteristiske for det danske samfunds praktiske udformning af begreberne frihed og folkestyre. Det må derfor være en selvfølge, at friskolerne respekterer menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, hvad enten loven indeholder bestemmelser herom eller ej. Dansk Friskoleforening finder det også forståeligt, når man i den aktuelle politiske situation fastslår, at fundamentalistiske eller ekstremistiske handlinger ikke må finde sted på en friskole. Vi har derimod sværere ved at gennemskue, hvad der præcist forstås ved, at der heller ikke fra en friskole må finde noget sted, som alvorligt strider mod menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder (lovforslagets hovedelementer ad. 2.). Vi er enige i, at en friskole naturligvis ikke kan stille lokaler til rådighed for ekstremistiske bevægelser, men vi har sværere ved at forstå begrundelsen, hvis skolen uden for skoletid heller ikke må bruges til en bibelkreds for voksne med et fundamentalistisk bibelsyn. Vi finder det også bekymrende, hvis en friskolemedarbejder uden for arbejdstiden ikke må involvere sig i frikirkearbejde, dersom den pågældende frikirke opfatter bibelens ord bogstaveligt. I bemærkningerne „Til nr. 3” findes et indledende afsnit, som må karakteriseres som uforståeligt. Her fastslås, at når skolerne „efter deres formål og i hele deres virke” skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, så skal dette forstås som en altomfattende regel, der gælder lige fra skolens praksis for optagelse af elever til ansættelse og afskedigelse af personale, herunder personalepolitik. Bestemmelsen synes begrænset af, om praksis kommer til elevernes kendskab, men denne sondring forekommer ret teoretisk og giver anledning til en formodning om, at

skolerne skal praktisere Berufsverbot, dersom én eller flere af skolens medarbejdere gør sig synlig i fundamentalistisk eller ekstremistisk arbejde. Dansk Friskoleforening finder det naturligt, at der kan stilles krav til skolerne som institutioner, men at bestyrelserne skal sikre deorumkrav, der måske kan række ind i medarbejdernes fritid, forekommer at være et skridt af uoverskuelig rækkevidde (lovbemærkningerne ad. 2).

Hvis vi forstår bestemmelsen rigtigt, vil skolerne heller ikke længere kunne anlægge en bibeltro (fundamentalistisk) religionsundervisning, selv om skolerne i øvrigt lever op til bestemmelsen i den øvrige undervisning. Hvad en sådan begrænsende tolkning i videre omfang måtte indebære, har vi imidlertid svært ved at gennemskue. Der findes en række religiøse tekster, som ukommenteret kan opfattes som stridende mod nutidens ligestillingsprincipper. Dersom skolen undlader at kommentere dette ud fra bestemmelsens intention, må vi formode, at skolen har overtrådt den foreliggende tolkning af grundlæggende friheds- og menneskerettigheder.

Bestemmelsen, som den er beskrevet i lovbemærkningerne, forekommer imidlertid så uigennemskuelig, at vi må anbefale bestemmelsen omskrevet, så den er umiddelbart forståelig.

Lovforslagets pkt. 4. Præcisering af undervisningsmål

I den gældende friskolelovs § 9 stk. 2. blev der i 2002 indsat en udvidet bestemmelse om, at der for fremtiden skal føres tilsyn med friskolernes undervisning ud over dansk, matematik og engelsk, idet den tilsynsførende også skal udtale sig om skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering. Denne sondring i tilsynsopgaven er logisk ud fra en traditionel respekt for, at forældretilsynet er grundlæggende på en friskole, mens samfundet på den anden side skal sikre sig, at skolen giver en seriøs undervisning i grundfagene samt tilbyder den nødvendige bredde i sit undervisningstilbud. Lovgivningen fra 2002 udvider det eksterne tilsyn med undervisningen på den frie grundskole uden at fjerne grundlaget for forældretilsynet. Det foreliggende forslag til præcisering af undervisningsmålene respekterer imidlertid ikke lovens skelnen mellem den præcise sammenligning i fagene dansk, matematik og engelsk og den bredere helhedsvurdering for øvrige fagområder.

Dansk Friskoleforening kan således tilslutte sig, at friskolerne skal fastsætte slutmål for de fagområder, som folkeskolens fagkreds (og obligatoriske emner) naturligt kan opdeles i (§ 1 a, stk. 1). Hvad angår § 1 stk. 2. har foreningen imidlertid forbehold, da bestemmelserne omfatter hele skolens undervisningsvirksomhed uden den skelnen, der i øvrigt fremgår af friskolelovens § 9 som omtalt ovenfor. Dansk Friskoleforening må anerkende, at der i den

eksisterende lov er indbygget en logik, hvorefter skolerne i dansk, matematik og engelsk pålægges undervisningskrav, der i vidt omfang skal ligge tæt på kravene til folkeskolens undervisning. Det kan for så vidt gælde både undervisningsplaner og delmål, hvorved skolens progression i undervisningen synliggøres. Foreningen kan også tilslutte sig, at skolen skal beskrive, hvordan det samlede undervisningstilbud giver mulighed for en alsidig personlig udvikling. Foreningen må imidlertid tage skarpt afstand fra kravet om, at skolens øvrige undervisning skal beskrives indgående efter centralt fastlagte kriterier. Det drejer sig om fag, hvor skolerne ofte realiserer deres overordnede formål gennem en undervisning, der på mange skoler er alternativ i forhold til folkeskolen og forudsætter alternative beskrivelser. Målformuleringer for disse fag vil i mange tilfælde ikke være umiddelbart sammenlignelige med folkeskolens og krav herom vil indskrænke skolens mulighed for at leve op til sin egen målsætning. Den gældende lovgivning har jo også respekteret, at skolerne har frihed til at drive skole efter deres egenart, idet tilsynet for disse fag skal foretages på baggrund af en helhedsvurdering.

Foreningen skal i det følgende udbygge argumentationen med udgangspunkt i lov-bemærkningerne:

- I henhold til bemærkningerne („ad 1.”) har skolen fortsat frihed til at fastsætte en undervisningsplan, der indeholder en anden progression end folkeskolens. Det betyder, at skolerne kan placere fag og emner anderledes i skoleforløbet. Når der samtidig stilles krav om, at skolernes detaljerede og konkrete beskrivelse af slut- og delmål skal kunne sammenlignes med Folkeskolens Fælles Mål, bliver friheden nemt teoretisk. Skolen med den meget alternative undervisning vil være tilskyndet til at overgå til folkeskolens Fælles Mål for ikke at komme i „risikogruppen”.
- Ministeren får bemyndigelse til at udarbejde en vejledning om udarbejdelse af slutmål, delmål og undervisningsplaner for den samlede undervisning. I betragtning af ministeriets adgang til at foranstalte „yderligere tilsyn” med en skole, kan en vejledning hurtigt få karakter af forskrift, og der ses ingen umiddelbar hindring for, at denne kan blive særdeles styrende i retning af snæver parallelitet med folkeskolen.
- Kravene til undervisningsplan forekommer meget detaljerede, og den anvendte formulering i bemærkningerne („Til § 1 a stk. 2”) synes at fastlægge krav, der kun kan binde skolens undervisning uhensigtsmæssigt og modvirke fleksibilitet i emneudvælgelsen. Det er ikke unaturligt, at en undervisningsplan fastlægger nogle overordnede rammer for undervisningen, men her synes både emner,

arbejdsmetoder og undervisningsmaterialer at skulle fastlægges så præcist, at den tilsynsførende kan vurdere, hvordan undervisningsplanen praktiseres. Det er vores forventning, at undervisningsplanen ikke må være en hindring for, at lærere og forældre kan formulere relevante og aktuelle emner, der bl.a. tager hensyn til, hvad der kan motivere de konkrete elever. Dette må også gælde valget af arbejdsmetoder og undervisningsmaterialer.

- I lovens § 1 a stk. 3 bestemmes, at skoler, der ikke har fastsat slutmål og delmål, der står mål med folkeskolens, vil skulle følge folkeskolens trin- og slutmål. I bemærkningerne („Til § 1 a stk. 1”) uddybes dette: Hvis de slut- og delmål, skolen har udarbejdet for sin undervisning, ikke lader sig vurdere eller vurderes ikke at stå mål med folkeskolens slut- og delmål, vil det være folkeskolens slut- og delmål som automatisk gælder. Dette forekommer at være en rigoristisk tolkning af lovforslagets § 1 a stk. 3. Hvis skolens interne målbeskrivelse på enkelte punkter forekommer mangelfuld, må den rimelige sanktion være en præcisering og omskrivning af skolens egne mål inden for en given frist.
- Friskolerne kan som hovedregel kun være positive over for samarbejdet med forældrene samt den daglige evaluering af elevens udbytte af undervisningen. Det er også tilfredsstillende, at skolerne selv kan fastlægge de anvendte evalueringsformer. I denne sammenhæng forekommer omtalen af ministeriets tests imidlertid usmagelig, når disse i øvrigt knyttes til „yderligere tilsyn” (Nr. 13 og bemærkninger hertil), det målrettede tilsyn („2.2. Præcisering af krav til tilsynet” og „Til nr. 8”) og det almindelige eksterne tilsyn („Til § 9 stk.3.”). En samlet læsning af disse bestemmelser knæsætter de ministerielle tests som reelt obligatoriske, idet afvisning vil indgå i en vurdering af, om „yderligere tilsyn” (med obligatoriske tests) skal iværksættes. Den eller de eksterne tilsynsførende skal i øvrigt være kvalificeret til at gennemføre tests. Der er annonceret tre tests, men samtidig varslet, at der vil kunne suppleres med tests i andre fag. Dette indebærer på lidt længere sigt, at en friskole kan risikere tests i skolens holdningsfag, uden at et sådant skridt forudsætter ændret lovgivning. Dette er naturligvis uantageligt.
- I henhold til lovens § 1 b. stk. 3 skal skolen regelmæssigt foretage en evaluering af skolens samlede undervisning og udarbejde en plan for opfølgning på evalueringen. I henhold til § 1 c. skal resultatet af evalueringen og planen for opfølgning offentliggøres på skolens hjemmeside. Dansk Friskoleforening skal ikke undlade at protestere mod dette store arbejde, som skolerne hermed pålægges oven i alle de

øvrige tidkrævende opgaver. Der vil naturligvis altid forekomme en evaluering, men arbejdet med offentliggørelse vil forøge arbejdets omfang, ligesom det altid vil kunne kritiseres for manglende grundighed. Ved at kræve arbejdet offentliggjort på hjemmeside gøres skolens interne arbejde offentligt i et omfang, der kun kan begrundes med ministeriets ønske om kontrol via hjemmesiderne. Det tillidsfulde samarbejde med forældrene kan ikke erstattes af hjemmesider, og graden af offentliggørelse bør kunne aftales mellem skole og forældre (jfr. lovens § 9 stk. 1).

- Det er bemærkelsesværdigt, at forslaget ikke har økonomiske konsekvenser for hverken stat, amter eller kommuner, mens ingen åbenbart bekymrer sig om de økonomiske og menneskelige ressourcer, som det samlede resultat af lovforslaget vil kræve af friskolerne.

Lovforslagets pkt. 5. Sprogkrav for bestyrelsesmedlemmer

Lovforslagets argumentation for, at alle bestyrelsesmedlemmer skal beherske dansk i skrift og tale gør sig tilsvarende gældende på en række andre skoleformer. Dansk Friskoleforening finder begrundelsen diffus, når et mindretal af skoler under friskoleloven kan have bestyrelser, som ikke er omfattet af sprogkravet. Hvis forslaget er alvorligt ment, må det forventes indført på alle skoleformer med ansvarlige bestyrelser, og hvis dette ikke måtte være ønskeligt, bør man nøjes med at kræve sprogkravet opfyldt af et flertal. Vi har i øvrigt kun kendskab til ganske få bestyrelsesmedlemmer, som ikke behersker dansk.

Lovforslagets pkt. 7. Sprogkrav for lærere

Dansk Friskoleforening er enig i lovforslagets bemærkninger, når det fastslås, at langt de fleste lærere allerede behersker dansk i skrift og tale. I realiteten vil kun ganske få lærere efter gældende regler have mulighed for at få ansættelse uden at leve op til sprogkravet. Det bør dog påpeges, at der på en del skoler findes enkelte lærere, som ikke til fulde lever op til sprogkravet, men alligevel udfylder deres specielle stilling til alles tilfredshed. Det forekommer derfor urimeligt, hvis loven ikke giver mulighed for dispensation.

I øvrigt må det være en lapsus, når lovforslagets „Til nr. 7” ikke finder det lovligt at undervise på spansk, hvis en skole fx. har dette valgfag på skemaet. Det turde dog være naturligt, hvis man i alle sprogfag kan undervise på det sprog, der er genstand for undervisningen.

Lovforslagets pkt. 8. Om tilsyn

I bemærkningerne „Til nr. 8” præciseres, at friskolerne nu har 2 lokale og 2 statslige tilsyn. Dette forekommer ganske overdimensioneret, og når man tager i betragtning, at kravene til det almindelige eksterne tilsyn skærpes ganske betydeligt, kan man med rette betvivle rimeligheden af det foreslåede dobbelte, statslige kontroltilsyn. Det er Dansk Friskoleforenings opfattelse, at de frie grundskoler aldrig har givet anledning til dette tilsynshierarki, der tydeligvis er udformet efter principperne for knopskydning.

Lovforslagets pkt. 9. Om skærpede krav til tilsynsførende

Bemærkningerne „Til § 9 stk. 3” definerer pædagogisk og faglig kompetence på grundskoleniveau som et specialistarbejde, der kun vil kunne varetages af et begrænset antal personer. Dansk Friskoleforening skal med henvisning til det foregående afsnit påpege, at de samlede tilsynsbestemmelser bliver inkonsekvente, når det almindelige eksterne tilsyn i den grad lægges op på et niveau, som mindst svarer til ministeriets egne tilsynsførende. En konsekvens af dette omdefinerede tilsyn bliver også, at forældretilsynet reelt nedtones, når det skal suppleres af mindst 2 niveauer med professionelt tilsyn. Den tilsynsførendes opgaver er ydermere beskrevet, så indrapportering til ministeriet går forud for et internt samarbejde med forældre og lærere om at forbedre undervisningen, og det samlede indtryk bliver mistro til skoleformen og kontrol med kontrol.

Dansk Friskoleforening finder, at de samlede tilsynsbestemmelser og kravet „om at stå mål med” er blevet så uoverskueligt og ufolkeligt, så den enkelte skole og forældrekræds bliver fremmedgjort i forhold til sin egen virksomhed. Bestemmelsen i § 9 stk. 4 om obligatorisk betaling af den eller de tilsynsførende forekommer uigennemtænkt. I det omfang skolerne fortsat kan finde idealistiske tilsynsførende, der vil gøre arbejdet gratis, giver det ingen mening at påtvinge skolerne en obligatorisk aflønning, medmindre der vælges kommunal tilsynsførende. En hjemmel til at udbetale honorar eller tabt arbejdsfortjeneste er derimod nødvendig, hvis ministeriet ønsker tilsynsarbejdet gennemført konsekvent. Dette synspunkt har vi også tidligere gjort gældende, og en årsag til svingende indsats fra de tilsynsførendes side vil kunne tilskrives, at arbejdet hidtil har skullet udføres som fritidsarbejde i alle tilfælde.

Lovforslagets pkt. 10. Om hjemmeside

Vi skal gøre opmærksom på, at bemærkningerne „Til nr. 10” er fejlagtige. Det har ikke været frivilligt for friskolerne, om de ville oprette hjemmeside. „Lov om gennemsigtighed og

åbenhed i uddannelserne” har i flere år krævet, at i det mindste skoler med folkeskolens afgangsprøver skal have hjemmeside. Det reelt nye er, at alle skoler nu skal præstere en hjemmeside i et omfang, der må opfattes som særdeles krævende for mange skoler.

Nye skoler og skærpede krav

De skærpede krav vil ikke med rimelighed kunne pålægges nye skoler med virkning fra første skoledag. Det store arbejde med at beskrive undervisningen detaljeret og konkret forudsætter, at de nye skoler får en realistisk periode med ansat pædagogisk personale til at beskrive forældrenes (initiativtagernes) målsætninger i overensstemmelse med ministeriets vejledning eller lovens forudsætninger. Skolerne skal i denne periode følge folkeskolens planer og Fælles Mål, men da skolerne ikke sjældent oprettes med henblik på en alternativ undervisning, vil det være ødelæggende for en række nye skoler, dersom de indledningsvis skal være tvunget til at optræde som folkeskoler.

Dansk Friskoleforening vil foreslå, at det foreliggende udkast til lov tilbagekaldes til fordel for et grundigt udvalgs- eller kommissionsarbejde. Når vi foreslår dette, skal det ses i lyset af, at der siden 1992 har været en meget lang række af ændringer i friskoleloven, hvoraf flere er gået tæt på frihedstanken og dermed hele tilsynsproblematikken. Vi mener tiden er inde til, at man ved et grundigt forarbejde får moderniseret loven, så den fortsat tilgodeser de helt grundlæggende frihedstanker, som har udviklet sig siden den første friskolelovgivning i maj 1855. Tidsbestemte stemningsskift må ikke medføre indgribende lovstramninger, der tilsidesætter væsentlige sider af undervisningsfriheden, som den er forudsat i grundlovens § 76. Vekselvirkningen mellem folkeskolen og friskolen er så pædagogisk unik og udviklende, at en tendens til ensretning vil være ødelæggende for det samlede grundskoleområde.

Med venlig hilsen

p.f.v.

Ebbe Lilliendal Jørgensen,
Christensen,

Cecil

landsformand

kontorleder

"Bente Haugaard"
<Bente.Haugaard@skolekom.
dk>

03-12-2004 11:56

Til IS-IK2.post@uvm.dk

cc

bcc

Emne høringssvar

Journalisering af indgående post

Journalnr.

Sagsgruppe tekst

Dokumentløbenr.

Sagsbehandler

Emne

Hermed høringssvar fra FGL.

Til undervisningsministeriet.

J.NR. 2004-3322-3

Høringssvar ang. Forlag om ændring af lov om friskoler og private grundskoler.

Hermed høringssvar fra :
Frie Grundskolers Lærerforening
Ravnsøvej 6, 8240 Risskov
87469110.

J.NR. 2004-3322-3

Høringssvar ang. Forlag om ændring af lov om friskoler og private grundskoler.

Frie Grundskolers Lærerforening beklager, at det ikke længere er muligt i følge lovforslaget, blot "at stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen", men at denne lovforslagsændring nu skal medføre, at der skal udarbejdes delmål, slutmål m.m. for "folkeskolens fagkreds og alle obligatoriske emner" til offentliggørelse på skolens hjemmeside.

Folkeskolen fik for nogle år siden indført en stramning, så alle skoler skulle lave delmål, trinmål og slutmål, med det formål at gøre undervisningen i folkeskolen mere ensartet.

De frie grundskolers særkende er jo netop, at de ikke er ensartede, og de klarer sig ifølge statistikker ganske godt sammenlignet med folkeskolen. Lærerne på de frie grundskoler arbejder som andre lærere med planer for undervisningen, og slutresultatet er meget tilfredsstillende, men tidspunktet for indlæring af de forskellige fag er ikke nødvendigvis det samme som i folkeskolen. Skolen kan gennem egne opstillede delmål og slutmål redegøre for dette, men falder den vægtning ikke i ministeriets smag, kan skolen skulle testes efter folkeskolens test, og dette

forekommer ikke rimeligt i forhold til de af skolen opstillede delmål. Stramningen både på tilsynssiden og i beskrivelsen af målene medfører en stor bureaukratisering også i den fri grundskole, og der er fare for, at stå mål med" fremover kan opleves som "værende lig med". Og dette er næppe intensionen med det fine princip, at forældre kan oprette frie grundskoler på grund af holdning og værdigrundlag.

Det er forståeligt, at man har krav til undervisningen i en fri grundskole, og at man har problemer med skoler, der ikke lever op til "at stå mål med", men det er der inden for den eksisterende lovgivning stor mulighed for at gøre noget ved, så dette forslag opleves som en unødvendig stramning af frihedsgraden i den fri grundskole.

Med venlig hilsen

Bente Haugaard
næstformand
Frie Grundskolers Lærerforening

*
This e-mail has been scanned for viruses by <http://www.virus112.com>

*

værdier i hverdagen efterskolerne

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Institutionspolitisk kontor II
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

IS-IK2.post@uvm.dk med angivelse af j. nr. 2004-3322-3
Hanne.Traberg@uvm.dk

Dato
3. december 2004

Efterskoleforeningen
Efterskolernes Sekretariat
Vartov
Farvergade 27, H, 2.
1463 København K
Tlf. 33 12 86 80
Fax 33 93 80 94
info@efterskole.dk
www.efterskole.dk

Foreningens formand
Anna Kolind
Snevrevej 2
Horne
9850 Hirtshals
Tlf. 98 94 96 77
anna-kolind@tdcadsl.dk

Sekretariatsleder
Sophus Bang Nielsen

Høring om forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Efterskoleforeningen takker for muligheden for at udtale sig om lovforslaget. Lovforslaget forudsikker, at der senere sker tilsvarende ændringer af efterskoleloven. Lovforslaget vedrører direkte de af Efterskoleforeningens medlemsskoler, der udgør en kombination af en efterskole og en fri grundskole, men lovforslaget vedrører desuden fundamentale forhold vedrørende efterskolernes frihed og undervisningsmæssige tilbud. Ikke mindst på baggrund af det sidste, finder foreningen det dybt beklageligt, at høringsfristen er så kort, at foreningens styrelse ikke kan nå at mødes og udtale sig om forslaget.

Efterskoleforeningen kan tilslutte sig de betænkeligheder ved forslaget, som er kommet til udtryk i høringssvaret fra Dansk Friskoleforening vedrørende krav til bestyrelsesmedlemmer og tilsynsførende og tilsynets udformning, og Efterskoleforeningen vil derfor i sit svar koncentrere sig om bestemmelserne om skolernes frihed og mål med undervisning.

Efterskoleforeningen finder det generelt betænkeligt, at bemærkningerne til lovforslaget indeholder en lang række vidtgående tolkninger og kommentarer til de enkelte lovbestemmelser, og at disse tolkninger endda suppleres med en række bemyndigelser til ministeren.

Efterskoleforeningen finder, at bemærkningerne til lovforslaget snarere end lovforslagets paragraffer i betænkelig grad tilstræber at ændre den hidtidige fortolkning af Grundlovens § 76. Retten til at give en undervisning, der stemmer med skolernes egen overbevisning, gentages ganske vist i lovforslagets § 1, men der lægges i bemærkningernes udlægning af lovparagrafferne efterfølgende op til en hidtil uhørt central styring af trin og slutmål og økonomiske sanktioner i forhold til skoler, der efter centralmagtens vurdering ikke lever op til de centralt fastsatte mål.

Fuldstændig samme tendens kommenterede foreningen for nyligt i forbindelse

standpunktskaraktererne er givet ikke som hidtil på grundlag af prøvebestemmelserne, men på grundlag af folkeskolens slutmål.

Efterskoleforeningen deler bekymringen over, at der er forhold ved udformningen af det danske uddannelsessystem, der bidrager til, at det ikke er alle elever, der får et tilstrækkeligt udbytte. Det er også tydeligt for enhver, at en række af de grundlæggende menneskeretlige og samfundsmæssige værdier ikke deles af alle, og at dette forhold potentielt er samfundsopløsende. Løsningen på disse alvorlige problemer er efter foreningens mening ikke, at man indfører central styring og ensretning af såvel den offentlige som den frie skole. Opdragelsen til med- og verdensborger kan ikke ske ved diktat, men den sker i det åbne, tillidsfulde og fordumsfri møde baseret på frisind, og ved at samfundet møder sine nye borgere med tilbud baseret på de værdier, samfundet ønsker at formidle.

Problemstillingen: "at stå mål med"

Lovforslaget indeholder en betydelig indsnævring af forståelsen af, hvad det vil sige, at undervisningen står mål med. Lovforslaget er også en stramning i forhold til de hidtidige tilsynsbestemmelser.

Tilsynsbestemmelserne gøres allerede af Undervisningsministeriet gældende på efterskoleområdet ved vurdering af efterskolernes undervisningsplaner, og Efterskoleforeningen har tidligere overfor Undervisningsministeriet tilkendegivet, at man finder denne administrative praksis baseret på tvivlsom hjemmel.

Foreningen noterer sig da også, at Undervisningsministeriet i bemærkningerne til indeværende lovforslag har indføjet en passus om, "at der i forbindelse med en kommende ændring af lov om frie kostskoler vil blive søgt indført tilsvarende bestemmelser for så vidt angår de kurser på efterskoler og husholdnings- og håndarbejdsskoler, hvor eleverne opfylder deres undervisningspligt". (Efterskoleforeningen skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at husholdnings- og håndarbejdsskoler ikke aktuelt tilbyder undervisning af undervisningspligtige).

Hidtil har en efterskole kunnet tilrettelægge sin tilskudsberettigede undervisning, selv om den **indholdsmæssigt er forskellig fra folkeskolens**. I bemærkningerne til loven om udvidelse af undervisningspligten i 1972 skrev man udtrykkeligt, at undervisningspligten kan opfyldes på en efterskole "selv om denne undervisning tilrettelægges ud fra delvis andre grundsynspunkter end folkeskolens".

I forbindelse med lovforslaget om 10. klasse i 1999 skrev man i bemærkningerne: "Blandt de foretagne ændringer kan nævnes, at de frie skoler ikke bliver bundet af folkeskolelovgivningens bestemmelser om formål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for indholdet af den obligatoriske undervisning i 10. klasse. Undervisningen på de frie skoler skal, ligesom undervisningen i grundskolen, imidlertid stå mål med folkeskolens undervisning, hvis de pågældende skoler ønsker at tilbyde 10. klasse, og undervisningens indhold i de prøveforberedende fag skal fastlægges således, at kravene i de enkelte fag ved prøverne kan opfyldes." **Uden at lovgivningen er ændret, er man gået fra, at de centrale kundskabs- og færdighedsområder ikke gælder for de frie skoler til, at folkeskolens trin- og slutmål reelt gøres særdeles**

eksempelvis indebåret, at man kunne tilrettelægge undervisningen i dansk på en efterskole med udgangspunkt i erkendelses- snarere end færdighedsmål.

Tidligere Undervisningsminister Margrethe Vestager udtalte i april 2000 i et svar til Rigsrevisionen: "Målene for tilskudsordningerne [på de frie skolers område] er formuleret så bredt i loven, at der er betydeligt spillerum for fortolkning og målopfyldelse..... Ministeriet har imidlertid ikke hjemmel til at fastsætte supplerende regler for undervisningens indhold".

Denne formulering har bl.a. Efterskoleforeningen opfattet som en klar tilkendegivelse af et politisk ønske om, at der skal være denne frihed.

Det har hidtil været anset for en fri grundskoles eller efterskoles ret at undlade at undervise i bestemte fag og emner, som anses for at stride imod skolens målsætning og det grundlag, som skolen er dannet på. Som eksempler herpå kan nævnes kristendomsundervisning og seksualundervisning. Bemærkningerne til lovforslagets § 1 fjerner denne ret, og formuleringen vil – hvis den gøres gældende på efterskoleområdet – fordre, at nogle skoler tvinges til at ændre i undervisningsplaner og muligvis også vedtægtsbestemte værdigrundlag, som tidligere er godkendt af Undervisningsministeriet.

En fri grundskole og en efterskole har desuden hidtil ud over den undervisning, som kræves for at stå mål med folkeskolens, kunnet give undervisning i fag og emner, som ikke findes i folkeskolen og bestemme på hvilke klassetrin eller alderstrin, bestemte fagområder skal placeres i skoleforløbet, og med hvilken vægt de skal indgå. Lovforslagets bemærkninger om trin- og slutmål styret af Folkeskolens trin- og slutmål tenderer mod en indskrænkning af såvel den indholdsmæssige som den tidsprogressionsmæssige frihed.

I den forbindelse bemærkes, at Undervisningsministeriet for nyligt overfor efterskolerne har indskærpet, at "det skal være muligt at genfinde væsentlige faglige emner fra folkeskolen i skolernes undervisningsplaner", og denne åbne udlægning af, hvad det vil sige "at stå mål med", er efter Efterskoleforeningens mening mere i pagt med Grundlovens "at stå mål med", end lovforslaget om ændret friskolelov.

Efterskoleforeningen ønsker at understrege, at efterskolerne selvfølgelig tilrettelægger deres undervisningsmæssige tilbud, så de elever, der ønsker at aflægge prøver, er velforberedte på de krav, der stilles i forbindelse med prøverne. Desuden tilrettelægger efterskolerne naturligvis deres tilbud, så de elever, der efterfølgende ønsker at gå i gang med fx en gymnasial uddannelse, opfylder såvel optagelseskrav som studieparathed, og hvis den enkelte efterskole ikke kan tilbyde en sådan forberedelse, gør den i forbindelse med de forberedende samtaler opmærksom herpå, så eleven har mulighed for at vælge en anden skole. Denne skolemæssige praksis er blevet til i frihed og uden central styring, men den er naturligvis også affødt af, at elever og forældre vil fravælge efterskolen, hvis den ikke "står mål med". Efterskolernes konstante tilvækst i elevtal må imidlertid overfor det politiske system være en tydelig bekræftelse af, at elevs og forældres tillid er til stede.

Med venlig hilsen

Anna Kolind

værdier i hverdagen efterskolerne

Formand

Direkte 98 94 96 77

Mobil 21 71 62 20

anna-kolind@tdcadsl.dk

Rigsrevisionen

C5

Dato: 16. november 2004
J.nr.: 2004-5011-7
(Angiv venligst j.nr. ved besvarelse)
Ref.: 33 92 84 22 JF/

Undervisningsministeriet
Institutionsstyrelsen
Institutionspolitisk kontor II
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Høringsvar om forslag om ændring af lov om frie grundskoler

Undervisningsministeriet har med elektronisk post den 12. november 2004 fremsendt udkast til ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Rigsrevisionen konstaterer med tilfredshed, at forslagene om at tydeliggøre undervisningsmål samt kravene til det forældrevalgte tilsyn vil imødekomme nogle af de svagheder, der blev påpeget herved i Statsrevisorernes beretning nr.7/99 om statens tilskud til frie skoler. Ændringsforslaget ses ikke at ændre de gældende regler om de frie grundskolers aflæggelse af regnskab og revision, hvorfor Rigsrevisionen ikke har yderligere bemærkninger til udkastet.

Med venlig hilsen

John Frederiksen
Specialkonsulent

"Henrik Skovdal"
<HES@kl.dk>
30-11-2004 09:53

Til <IS-IK2.post@uvm.dk>
cc
bcc
Emne j. nr. 2004-3322-3

Videresendt til:
Hanne Traberg af Birgitte Ammitzbøll den 30-11-2004
10:44:39
Journalisering af indgående post

Journalnr.
Sagsgruppe tekst
Dokumentløbenr.
Sagsbehandler
Emne

KL har modtaget Forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

(Skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer,

lærere og tilsynsførende, herunder om danskkundskaber, samt tilsyn m.v.) til høring.

KL har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen

Henrik Skovdal
Konsulent
KLs Børne- og kulturkontor
Direkte 3370 3190
Mobil 20 16 69 77

This e-mail has been scanned for viruses by <http://www.virus112.com>

Undervisningsministeriet
IS-IK2.post@uvm.dk

Dansk Arbejdsgiverforening
Vester Voldgade 113
1790 København V

Telefon 33 38 90 00
Telefax 33 12 29 76
Kontortid 8.30-16.30
E-mail: da@da.dk
Giro 5 40 08 99

2. december 2004

J.nr.2004–3322–3 Ændring af Lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Dansk Arbejdsgiverforening har på Undervisningsministeriets hjemmeside set, at der er sendt et forslag til ændring af Lov om friskoler og private grundskoler m.v. i høring med høringsfrist den 3. december 2004. DA ønsker at svare på denne høring, da grundskolens kvalitet er afgørende for elevernes efterfølgende uddannelses- og erhvervsmuligheder.

Ændringsforslagene samler sig om 5 hovedelementer: Præcisering af de frie grundskolers undervisningsmål, forpligtelse til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, præcisering af kravet om tilsyn, krav til danskundskaber hos lærere, bestyrelsesmedlemmer og tilsynsførende samt lovfæstelse af skolens grundlæggende frihed til at give undervisning.

DA er tilfreds med, at de frie grundskoler nu også skal udarbejde konkrete slut- og delmål samt undervisningsplaner for fag og obligatoriske emner – ligesom i folkeskolen. Samtidig er det tilfredsstillende, at disse skal dokumenteres sammen med resultaterne af evalueringer og opfølgingsplanerne herpå – på skolernes hjemmeside.

Da de frie grundskoler iflg. Grundlovens §76 – inden for lovgivningens rammer – har frihed til at give og tilrettelægge undervisning, er det naturligt, at kravene præciseres over for de frie grundskoler samtidig med, at friheden lovfæstes i nærværende lov.

Præciseringen af, at de frie grundskoler skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves af folkeskolen, er af stor betydning for eleverne og deres forældre. De har derved overblik over skolernes krav, og hvad der forventes af eleverne. Det understreges af, at der samtidig stilles krav til samarbejde mellem skole og hjem, idet skolen regelmæssigt skal underrette forældre og elever om elevernes udbytte af skolegangen ud fra en løbende evaluering af den enkelte elevs udbytte af undervisningen.

DA er samtidig tilfreds med, at den løbende evaluering af den enkelte elev sikrer, at elever med dansk som andetsprog fremover – og ikke som påvist i en evaluering i 2004 – får en systematisk vurdering af deres behov for undervisning i dansk.

DA støtter endvidere forslaget om en skærpelse af tilsynet og af centralt udformede retningslinjer for tilsynserklæringerne. Når de hidtidige tilsynserklæringer, jf. en stikprøveundersøgelse, har vist sig at være af svingende kvalitet, er der risiko for, at eleverne i de frie grundskoler

ikke får en tilstrækkelig kvalificeret undervisning. DA støtter derfor også de præciserede krav til de tilsynsførende om at have en pædagogisk og faglig kompetence og om at kunne beherske dansk i skrift og tale.

DA er endvidere enig i, at Undervisningsministeriets tilsyn skal præciseres. Forslaget om at bygge på objektive indikatorer som elevernes karakterer ved de offentlige prøver er et godt udgangspunkt. Det bør dog kombineres med en gennemgang af tilsynserklæringerne og en overvågning af de krævede oplysninger på den enkelte skoles hjemmeside.

DA er endelig enig i præciseringen af, at de frie grundskoler i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Heraf følger naturligt kravet om, at lærere og bestyrelsesmedlemmer også skal kunne beherske dansk i skrift og tale – som det foreslås i ændringsforslaget, og som DA støtter.

Med venlig hilsen
DANSK ARBEJDSGIVERFORENING

Sign. Mette Ringsted

Institutionsstyrelsen
Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Att: Hanne Traberg

Dato: 23. november 2004
Kontor: Sekr.
J.nr.: 2003-090/09-24

Sagsbeh.: lokr
Fil-navn: Svar lovforslag friskoler og
private grundskoler 231104.doc

Undervisningsministeriet, Institutionsstyrelsen, har med mail af den 12. november 2004 anmodet Indenrigs- og Sundhedsministeriet om bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler mv. (Skolernes frihed, mål med undervisningen, krav til bestyrelsesmedlemmer, lærere og tilsynsførende, herunder om danskkundskaber, samt tilsyn mv.).

Der henvises til Institutionsstyrelsens j.nr. 2004-3322-3.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har ingen bemærkninger til ovennævnte lovforslag.

Med venlig hilsen

Lone Krag

Institutionsstyrelsen
Afdeling for institutionsforvaltning
Institutionspolitisk kontor 2
Frederiksholms Kanal 25
1220 København K

Att. Hanne Traberg

Finansministeriet
Christiansborg Slotsplads 1
DK-1218 København K
Tlf. (+45) 33 92 33 33
Fax (+45) 33 32 80 30
E-post fm@fm.dk

6. december 2004

Høringsvar vedr. lovforslag om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Undervisningsministeriet har fremsendt ovennævnte lovforslag i høring.

Finansministeriet har noteret sig, at Undervisningsministeriet i lovforslaget tilkendegiver, at forslaget er uden økonomiske konsekvenser. Måtte lovforslaget få økonomiske konsekvenser, forventer Finansministeriet, at disse merudgifter afholdes inden for Undervisningsministeriets eksisterende rammer.

Finansministeriet har endvidere noteret, at der i relation til bestemmelsen i §2 stk. 2 om, at bl.a. skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale senest d. 1. august 2005 kan være en række personale politiske problemstillinger. Finansministeriet har henvendt sig til Personalestyrelsen med henblik på at få en vurdering af problemstillingen. Finansministeriet vil herefter vende tilbage til Undervisningsministeriet.

Med venlig hilsen

Morten Toft Lyng